

Kristinehamns
kommun

Samrådsredogörelse

Detaljplan för Regementsområdet Harberget,
Kristinehamns kommun, Värmlands län

Hur processen har bedrivits:

Detaljplanen har varit tillgänglig för samråd under tiden 15 november till 22 december 2023.

Samrådet har anslagits på kommunens anslagstavla. Meddelande om samråd har sänts till sakägare enligt fastighetsförteckning, myndigheter, organisationer och andra berörda. Samtliga planhandlingar har funnits tillgängliga på stadsbiblioteket, i kommunhuset samt på kommunens webbplats.

Inkomna yttranden utan erinran:

Kulturnämnden	Region Värmland
Bergslagens räddningstjänst	Sällskapet för Naturskydd
Föreningen för byggnadskultur	Ellevio
Vattenfall	Skanova
Yttranden med synpunkter:	Bernt och Monika Dröschmeister
Länsstyrelsen i Värmland	Per Marcusson
Lantmäteriet	Torbjörn Svensson Mossberg och Petra Mossberg
Försvarmakten	Karin och Fredrik Maxstad
Miljö- och byggnadsnämnden	Camilla Johansson
Tekniska nämnden	Annette och Peter Dahlén
Trafikverket	Rolf och Gullvi Dahlén
	Isopanel

GRANSKNINGSHANDLING

Datum: 2024-08-19
Diarienummer: 2022:19
Handläggare: Petra Hallberg Rudsvik

Förändringar av planförslaget efter samrådet:

Efter samrådet har utredningar kring förorenad mark, buller, miljö kvalitetsnormer, artskydd, trafiklösningar och dagvatten kompletterats och planförslaget har utvecklats utifrån detta. Planområdet har utökats och innefattar nu även korsningen riksväg 26 och Bodalsvägen. Användningen ”Regemente – Y1” har döpts om till Regementsområde. Området för solceller och bygggrätt utanför det tänkta inhägnade regementsområdet har krympt och nockhöjden för dessa bygggrätter har minskat.

Kvarstående synpunkter efter samrådet:

Det inhägnade regementsområdet, körplanen och den södra infarten ligger i granskningsförslaget kvar i sina ursprungslägen. Dock så har körplanens utbredning minskat.

Ställningstagande:

Efter gjorda justeringar bedöms detaljplanen vara redo för granskningsamråd.

Planarkitekt
Petra Hallberg Rudsvik

Se kommentarer nästa sida.

Samråd om detaljplan för Regementsområdet Harberget, Kristinehamns kommun

Beskrivning av ärendet

Detaljplanen har överlämnats till Länsstyrelsen för samråd i enlighet med 5 kap. 11 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Detaljplanen handläggs med utökat förfarande.

Under samrådet ska Länsstyrelsen enligt 5 kap. 14 § PBL särskilt

1. ta till vara och samordna statens intressen
2. verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken (1998:808), MB, tillgodoses, att miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. MB följs och att strandskydd enligt 7 kap. MB inte upphävs i strid med gällande bestämmelser
3. verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt
4. verka för att en bebyggelse inte blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Under samrådet ska Länsstyrelsen också särskilt ge råd om tillämpningen av 2 kap. PBL. Länsstyrelsen ska dessutom ge råd i övrigt om tillämpningen av bestämmelserna i denna lag, om det behövs från allmän synpunkt.

Syftet med detaljplanen

Syftet med detaljplanen är att pröva lokalisering av en återetablering av Bergslagens artilleriregemente A9 på Harberget i Kristinehamn.

Länsstyrelsens yttrande

Detaljplanens överensstämmelse med översiktsplanen

Kommunen gör bedömningen att planförslaget överensstämmer med den gällande översiktsplanen för kommunen. Länsstyrelsen delar den bedömningen.

Länsstyrelsens synpunkter - prövningsgrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Enligt synpunkter nedan finns frågor rörande miljökvalitetsnormer för vatten, buller och förorenad mark som behöver förtydligas eller utredas mer innan antagandet för att inte ett antagande av planen ska bli föremål för prövning.

Riksintressen

Väg E18 och väg 26 utgör riksintressen för kommunikation enligt 3 kap. 8 § miljöbalken (1998:808), MB, och berörs av planförslaget. Kommunen bedömer att nyttjandet av dessa riksintressen inte påtagligt försvåras till följd av planförslaget. Länsstyrelsen anser att slutlig utformning av den cirkulationsplats på väg 26 som måste anläggas utanför detaljplanen behöver beskrivas närmare. Cirkulationsplatsen prövas inte i denna detaljplan. Se avsnitt om Trafik längre ner i detta yttrande för synpunkter på utformningen.

Kommunen uppger att det s.k. lågflygningsområdet som Försvarsmakten pekat ut utgör ett riksintresse. Området är ett s.k. område av betydelse enligt 3 kap. 9 § första stycket MB, men är inte att betrakta som ett riksintresse enligt samma lagrum andra stycket.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Kommunen har gjort en bedömning av planens påverkan på vattenförekomsterna Lötälven (WA75378658) och Övrekvarnsälven (WA31006019). Länsstyrelsen erinrar om att den markanvändning som planen medger inte heller får riskera att försämra miljökvalitetsnormerna i nedströms liggande vattenförekomster. Det gäller Varnan uppströms Lötälven (WA36454127), Varnan nedströms Lötälven (WA15615656) och Vänern - Varnumsviken (WA29446026). Dessutom får inte planen riskera att försämra möjligheten att uppnå god status för MKN för vatten i någon vattenförekomst för både den ekologiska och kemiska statusen.

För Lötälven saknas den nuvarande klassningen av särskilda förorenande ämnen p.g.a. att användbara mätdata inte fanns för den

Planeringsavdelningens kommentarer

Resonemanget kring cirkulationsplatsen har fördjupats inför granskningen och en utformning som möjliggör trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter samt god genomfart för alla typer av fordon som är aktuella är nu föreslagen. Kommunen ändrar i planhandlingarna rörande riksintresse för lågflygningsområde.

Inför granskningen av detaljplanen har kommunen tagit fram en recipientbedömning för de vattenförekomster som ligger nedströms regementsområdet inom detaljplanen för Harberget (*Recipientbedömning Harberget 20240416*) framtagen av WSP.

Bifogad recipientbedömning motiverar att miljökvalitetsnormerna i nedströms liggande vattenförekomster inte riskerar att försämrars.

Bedömning i kompletterande dokument visar att planen inte riskerar att överskrida MKN med avseende på särskilt förorenade ämnen eller kemisk status för någon av vattenförekomsterna som länsstyrelsen nämner. Inte heller äventyrandet av MKN riskeras i samband med genomförandet av planen.

Dessutom finns det gränsvärden för särskilda förorenande ämnen (gränsvärdesnormer), så även fast vi inte vet statusen hos dem för respektive vattenförekomst så vet vi att gränsvärdesnormen för dessa ämnen inte riskerar att överskridas. Detta redovisas, motiveras och bedöms för alla parametrar som typiskt sett följer med ett dagvatten i bilagd recipientbedömning. Bedömning är dessutom konservativ utan hänsyn till reningsåtgärder eller retention.

Länsstyrelsens yttrande

period som klassningen avser. Detta innebär att det är viktigt att planhandlingarna kan visa att den planerade verksamhetens utsläpp av de parametrar som ingår i den kemiska och den ekologiska statusen inte förhindrar uppnåendet av god status. Under klassningsperioden saknades alltså information om många parametrar som typiskt sett följer med ett dagvatten. Det innebär att planarbetet måste visa att belastningen från planområdet inte leder till att MKN överskrider i nedströms liggande vattenförekomster även för dessa parametrar. Dessutom måste det framgå av planen att den belastning som blir aktuell inte försvårar uppnåendet av de miljö kvalitetsnormer som idag inte klarar normen.

För vattenförekomsten Vänern – Varnumsviken saknades på samma sätt användbara mätdata för att få en heltäckande klassning. Eftersom Varnumsviken klassas som en sjö måste planen ta hänsyn till hur halterna i sediment ser ut och kan komma att påverkas av planens genomförande.

För Övrekvarnsälven uppger kommunen att "Ett plangenomförande bedöms inte medföra någon risk för att ytvattenförekomstens miljö kvalitetsnormer kommer att påverkas. Detta då det dagvatten som uppstår vid exploateringsområdet inte nämnvärt bedöms påverka halterna av näringsämnen eller av kvicksilver/ kvicksilverföreningar samt bromerad difenyleter.". Kommunen behöver komplettera bedömningen så att alla parametrar som plangenomförandet kan ha påverkan på ingår. Här ser Länsstyrelsen att bedömningen behöver fokusera på de föroreningar som typiskt sett följer av den markanvändning som planen medger men också vilka markföroreningar som kan frigöras till följd av exploateringen.

De halter som nämns på sid 34 i planbeskrivningen måste jämföras med de kvalitetsfaktorer som MKN vatten tar hänsyn till. För att göra detta måste en del parametrar kommenteras på den biotillgängliga nivån och för vissa ämnen också vad som kan förväntas som tillskott till i sediment i Varnumsviken. Planhandlingen saknar en bedömning av hur respektive halt kommer att vara i respektive nedströms liggande vattenförekomst.

Med nuvarande redovisning i planhandlingarna går det inte att avgöra om planen förhindrar uppnåendet av MKN vatten eller om planen riskerar att försämra MKN vatten i nedströms liggande vattenförekomster.

Planeringsavdelningens kommentarer

Med utgångspunkt från befintlig föroreningsbelastning via utsläpp från reningsverk, dagvatten från hela Kristinehamns samhälle, industrier och från markanvändning inom Varnumsvikens avrinningsområde bedöms inte påverkan från verksamhetsområdet ha någon nämnvärd betydelse. Endast halter av koppar och kvicksilver är något förhöjda i Varnumsvikens sediment. Vad gäller koppar är halter i södra Sverige ofta måttligt höga beroende på geologisk påverkan. En källa till koppar är utsläpp från kommunala reningsverk beroende på korrosion på ledningsnät. Koppar finns också i bromsbelägg varvid biltrafik kan vara en källa. I det fall att det finns kopparkoncentrationer inom bebyggelsen kan även dagvatten från tätorten vara en källa av betydelse. Vad gäller kvicksilver är förhöjda halter sannolikt kopplat till inverkan från gamla utsläpp.

Bifogad recipientbedömning motiverar att ytvattenförekomstens miljö kvalitetsnormer inte påverkas. Alla de parametrar som typiskt sett följer med ett dagvatten har redovisats och ställts i relation till risk för påverkan av miljö kvalitetsnormer i bilagd recipientbedömning. I det fall att förorenad mark berörs vid kommande markarbeten kommer sanering ske om MKM-riktvärde överskrider eller om risk bedöms finnas för negativ påverkan av dagvattnet.

I bilagd recipientbedömning har en bedömning av storleksordningen mellan total, löst och biotillgänglig halt uppskattats. Bedömningen som är gjord där visar att den potentiella haltökningen som dagvattenutsläppen förutsätts ge en marginell ökning av den biotillgängliga halten av tungmetallen i recipienterna. I dagvatten är metallföroreningar huvudsakligen bundna till partiklar. Miljö kvalitetsnormer utgår från löslig fraktion och för vissa metaller biotillgänglig löslig fraktion. Vad gäller totalhalter kommer med förekommande spädningar inte dagvattnet att kunna bidra med haltökningar av betydelse i sedimentet.

I bilagd recipientbedömning av de vattenförekomster som ligger nedströms regementsområdet inom detaljplanen för Harberget finns en bedömning av risken för överskridanden med motivering.

Länsstyrelsens yttrande

Buller

Den bullerutredning som ingår i planhandlingarna fokuserar på störningar vid nya bostäder (kasernboende) inom planområdet. Etableringen medför en trafikallsträng som uppskattas till 1900-2000 ÅDT. I utredningens sammanfattning relateras ökningen till en ÅDT på 18 000 fordon, vilket motsvarar trafiken på E18. Länsstyrelsen saknar en tydlig bedömning av störningar på näraliggande bostäder utanför planområdet, exempelvis väster om väg 26.

Markföroreningar

Den provtagning med efterföljande utredning som beskriver föroreningarna inom området har inte genomförts med den noggrannhet som krävs för att utpekade områden med höga föroreningshalter (över MKM upp till nivå för farligt avfall) tydligt ska kunna avgränsas inom planområdet. Eftersom det saknas tydliga avgränsningar för områden och punkter går det inte heller med säkerhet att säga hur stora mängder förorenade massor som kan uppkomma inom området. Ytterligare prover av marken med tillhörande kompletterande utredning behöver enligt Länsstyrelsen tas inför granskning för att få en tillräckligt bra bild av situationen.

I massbalansen som presenteras har ingen hänsyn tagits till den provtagning som utförts i den norra delen av området (masshanteringsstationen) och inte heller till att föroreningar har hittats strax utanför masshanteringsstationen. Hela saneringen som krävs i detta område har inte räknats med i bedömningen av mängden massor som behöver grävas ut och omhändertas på lämpligt sätt.

Utbredningen av deponiområdet i den centrala delen av planen har inte heller avgränsats tydligt varför uppskattad mängd massor från detta område måste ses som osäker.

Planhandlingarna saknar en tydlig beskrivning av hur åtgärdsområdet mindre känslig markanvändning (MKM) kommer uppnås och med vilka åtgärdsalternativ. Planbestämmelser på plankartan ska säkerställa att lämpliga åtgärder genomförs före det att startbesked för nybyggnation kan lämnas, varför bestämmelsen [b₃] därför bör preciseras så att det framgår hur och när marken ska saneras.

Bestämmelsen [a₂] beskrivs i planbeskrivningens avsnitt om markföroreningar men återfinns inte i bestämmelselistan eller i plankartan. Bestämmelsen bör antingen införas på plankartan eller tas bort ur planbeskrivningen, om den inte behövs. Fortsatta under-

Planeringsavdelningens kommentarer

Inför granskningen har en kompletterande bullerutredning tagits fram för bostäderna längs Söderled. De uppmätta bullernivåerna ligger inom riktgränserna.

Inför granskningen har en kompletterande utredning tagits fram för att avgränsa föroreningarna som identifierats inom planområdet. Denna avgränsningsundersökning visade att föroreningarna inte är spridda. På plankartan har egenskapsområden införts med villkor för lov och startbesked för att säkerställa att sanering genomförs innan områdena tas i anspråk.

Även inplaceringsskissen som ligger till grund för hur regementet planeras har uppdaterats till granskningen. Storleken på vissa ytor har minskat och en del större vägbyggen har planerats bort. Större delen av kommunens masshanteringsyta har utgått ur planområdet. Detta gör att mängden uppkomna massor har minskat rejält i det nya förslaget. Massbalansutredningen har uppdaterats utefter de nya ingångsvärderna. Deponiområdet har avgränsats och försatts med byggnadsförbud och utökad lovplikt för schaktning på plankartan. Planhandlingarna har kompletterats med en tydligare beskrivning av hur uppkomna förorenade massor ska hanteras.

Länsstyrelsens yttrande

sökningar och utökat kunskap om platsens föroreningar ska ligga till grund för behovet av att reglera frågan.

För kännedom önskar Länsstyrelsen upplysa om att fastighetsbeteckningen för Gelleråsdeponin, enligt Länsstyrelsens uppgifter, är Långmarken 2:27>1 och inte Spjutbol 1:1 som det står i listan över förorenade objekt på sidan 40 i planbeskrivningen.

Geoteknik

Av PM geoteknik framgår att områdets totalstabilitet bedöms som god och att inga hinder eller restriktioner finns för planens genomförande med avseende på de geotekniska förutsättningarna. Länsstyrelsen har vid granskning inte funnit anledning att göra någon annan bedömning i detta skede. Kommunen har trots detta infört bestämmelser med avsikten att reglera grundläggningen. Om uppgifter framkommit som motiverar att planen regleras med avseende på stabilitet bör detta framgå i granskningshandlingen.

Länsstyrelsens synpunkter - råd enligt 2 kap. PBL

Naturmiljövården

Kommunen har tagit fram en naturvärdesinventering där områden med naturvärden har identifierats. Planområdet är stort och merparten är möjlig att exploatera. Det tycks dock inte finnas behov av att göra åtgärder som påverkar naturmiljön över hela området. Länsstyrelsen uppmanar därför kommunen att se över behovet av ytor och disposition på ett sådant vis att det är möjligt att undanta utpekade naturvärden från exploatering och/eller hårdgörande.

Artskydd

Enligt underlaget har flera fridlysta arter påträffats inom området. En artskyddsförstudie är framtagen som har bedömt att artskyddsutredning krävs för 23 arter. Artskyddsförordningen gäller som en förlängning av hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken. Bestämmelserna i Artskyddsförordningen ska vägas in i bedömningen gällande val av områden för exploatering och andra åtgärder. Processen med att ta fram denna artskyddsutredning uppges ha påbörjats. Länsstyrelsen kan i frånvaro av en sådan inte bedöma hur ett plangenomförande kommer att påverka arter i området och därmed bedöma planens genomförbarhet.

Planeringsavdelningens kommentarer

Kommunen uppdaterar informationen i planhandlingarna angående Gelleråsdeponin.

Kommunen har inga uppgifter om geotekniken utöver de som framkommit i PM för geoteknik. Planbestämmelserna var framtagna för att tydliggöra men är bortplockade från granskningsförslaget.

Inplaceringsstudien som ligger till grund för planeringen av regementet har inför granskningskedet av detaljplanen krympt vissa ytor som hade inverkan på vissa områden med naturvärden. Dessa kommer därmed troligtvis att lämnas orörda. Detta anses dock inte motiverat att regleras i detaljplanen.

Inför granskningen är en artskyddsförstudie framtagen. Den visar att ett genomförande av detaljplanen inte på ett oacceptabelt sätt påverka arterna i området. Däremot ska bulleralstrande arbeten ska inte etableras under perioden 1 mars– 31 juli, dock kan redan etablerade arbeten som är störande i form av buller osv. samt startade innan denna period fortsätta under häckningsperioden. Det finns fynd av orkidén fläcknycklar i området och en dispens att få flytta dessa till andra närliggande lokaler hanteras just nu av Länsstyrelsen i Värmland.

Länsstyrelsens yttrande

Invasiva främmande arter

Invasiva främmande arter (IAS-arter) får inte spridas. Inför en exploatering behöver det förtydligas hur IAS-arter avses att omhändertas. Vid förekomst av sådana arter ska försiktighetsåtgärder vidtas för att förhindra spridning. Massor får inte flyttas och grävning i områden med invasiva främmande arter ska undvikas för att rottdelar eller frön inte ska spridas vidare. Inom planområdet har fynd av invasiva arter gjorts, men planen saknar uppgifter om hur dessa arter planeras att omhändertas.

Dagvatten

Den dagvattenutredning som tagits fram i planarbetet har ett utredningsområde som inte innefattar hela planområdet, trots att mark och vegetation tillåts förändras kraftigt inom hela området. Utredningsområdet tycks vara baserat på ett förslag till layout/disposition för bebyggelse och körytor i området. Länsstyrelsen ska granska planen utifrån möjlig exploatering och konstaterar att den är betydligt större än den som utredningen hanterar. Detta leder till svårigheter att granska handlingarna utifrån vad planförslaget medger, vilket är en brist.

Dagvatten ska enligt planbeskrivningen omhändertas genom avledning via diken, ledningar och fördröjning i dammar. Bestämmelsen [n₁] syftar till att reglera flödet från planområdet till 1,5 l/s/ha. Länsstyrelsen är tveksam till möjligheten och lämpligheten i att reglera flöde med plan- och bygglagen då tillsyn av en sådan bestämmelse är mycket svår. Hur detta skulle gå att mäta för varje delområde framgår exempelvis inte. Dagvattenutredningen föreslår bestämmelser om fördröjningsvolym på dammar eller ytor för hantering av dagvatten, vilket Länsstyrelsen anser är vanligt förekommande och beprövat. En översyn av bestämmelsen föreslås därför.

Dagvattenutredningen uppger att planförslaget inte leder till ökade flöden i de trummor som idag leder dagvatten under befintlig infrastruktur (väg E18 i norr eller järnvägen Värmlandsbanan i söder) om flödet som avleds från respektive delområdena till aktuell trumma begränsas till 1,5 l/s/ha. Av tabell 5-5 i dagvattenutredningen utläser Länsstyrelsen att flödet behöver begränsas ytterligare för att klara erforderlig begränsning: delområde öster behöver begränsas till 1,45 l/s/ha, nordväst och norr till 0,61 l/s/ha och center och sydväst till 1,29 l/s/ha. Detta indikerar att ett lägre flöde från områdena är nödvändigt, än vad föreslagen reglering styr.

Planeringsavdelningens kommentarer

Planhandlingarna kompletteras om information om hur invasiva arter ska hanteras.

Inför granskningsskedet har dagvattenutredningen uppdaterats utifrån den nya, minskade inplaceringsskissen med färre hårdgjorda ytor. En tydligare analys har gjorts utifrån kommande höjdsättning av området vilket har möjliggjort exakta beräkningar av var vattnet tar vägen och hur mycket yta som krävs för att fördröja och rena. Detta har gett utslag på plankartan som har fått egenskapsytor där möjlighet ska ges att fördröja och rena avrunnet vatten innan det leds vidare till recipient. Även en bestämmelse om att rening ska ske till den grad att möjligheten att uppnå MKN vatten inte omöjliggörs. Utöver planbestämmelser på plankartan kommer genomförandet av dagvattenhanteringen att regleras genom ett genomförande- och exploateringsavtal.

Länsstyrelsens yttrande

Det är oklart vilka mängder dagvatten som tillförs trummorna från områden utanför utredningsområdet (men inom avrinningsområdet till trummorna) och hur stort totalt flöde därmed blir.

Dagvattenutredningen uppger bland annat frågan om påverkan på statlig infrastruktur som kritiska faktorer som behöver studeras vidare, vilket Länsstyrelsen förutsätter görs till granskningen.

Inget tyder på att tekniker som gröna tak eller genomsläppliga hårdgjorda markytor har övervägts, vilket är en brist. Dagvattenutredningen föreslår regnbäddar och utformning av diken, något som inte fått genomslag i plankartan. Vad gäller dammarnas utformning ser Länsstyrelsen en möjlighet att utforma dessa så att de gynnar och stärker den biologiska mångfalden i området, vilket även skulle kunna fungera kompensatoriskt för den naturmark som ianspråkats.

Trafik

I den trafikutredning som tagits fram i planarbetet föreslås att en ny cirkulationsplats anläggs vid Norra infarten (korsning väg 26 med Bodalsvägen/Bartilsbrovägen). I lösningen ingår anläggandet av en ny gång- och cykelväg som i plan passerar väg 26 men även Bartilsbrovägen.

För att undvika olyckor mellan fordon och oskyddade trafikanter kommer hastigheten behöva begränsas vid sådana överfarter. Länsstyrelsen anser att det inte är visat att det är möjligt att utforma en ny cirkulation på väg 26 så att den klarar långa och tunga militära fordon såväl som från normal tung trafik.

Trafikåtgärderna möjliggörs i sig inte av rubricerat planförslag men är en förutsättning för att hantera den trafiksituation som uppstår till följd av planens genomförande. Länsstyrelsen anser därför att kommunen behöver visa att föreslagen lösning utformas med hänsyn till såväl oskyddade trafikanter, de krav som militära fordon har på utformningen samt trafikflödet på riksintresset väg 26.

Klimatanpassning

I ett stort planområde som det aktuella kommer byggnader och hårdgjorda ytor att ersätta vegetation och därmed öka risken för lokala värmeökningar. Det är dock möjligt att anpassa områdets utformning och gestaltning så att effekten av värmeböljor mildras.

Planeringsavdelningens kommentarer

De dagvattenlösningar med fördröjningsytor och fördröjningsmängd bygger på att flödet ut från planområdet inte ska öka utan ha samma utflöde som naturmark enligt branschpraxis, 1,5 l/s. Därmed anses en hållbar dagvattenhantering vara möjlig med vid ett plangenomförande, både inom planområdet, via diken och trummor och vidare till aktuella recipienter.

Gröna tak och genomsläppliga ytor uppmuntras i planhandlingen, men då det inte är ett krav för att hållbar dagvattenhantering ska kunna uppnås införs det inte som ett skallkrav på plankartan.

Arbetet med utformningen av cirkulationsplatsen har fortskridit i nära samarbete mellan kommunen och Trafikverket emellan samråd och granskningssamråd. Den lösning som nu föreslås uppfyller de krav som ställs på trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter, god genomfart för de typer av fordon som är aktuella och trafikflödet på rv 26. I granskningsförslaget så ingår cirkulationen i planområdet.

Ett arkitektoniskt program tas fram för att skapa ett regementsområde där vistelsen för värnpliktiga och personal blir behaglig vid alla delar av året.

Länsstyrelsens yttrande

Kulturmiljövärden

Regementen har traditionellt gestaltats och manifesterats med ett stort mått av monumentalitet. Av planförslaget går inte att utläsa något vilken gestaltningsmässig ambition som antagits. Länsstyrelsen antar att återetableringen rimligen kan betraktas som en stor händelse i Kristinehamns historia som bör gestaltas på lämpligt sätt. En utveckling av denna fråga är önskvärd inför granskningsskedet.

På plankartan har ett cirkulärt område med illustrationstexten "Fångstgrop" prickmarkerats för fornlämning L2007:6354. Området är ca 100 m i diameter. Prickmark innebär enligt bestämmelselistan att marken inte får förses med byggnad. Området kan misstas för ett fornlämningsområde, men något sådant har Länsstyrelsen inte beslutat om. I planbeskrivningen framgår att det bedöms olämpligt att bebygga marken inom det prickmarkerade området. Länsstyrelsen vill här erinra om att det är skillnad på att uppföra byggnad och att bebygga mark. Det första reglerar just konstruktioner som definieras som byggnader, medan det senare även innefattar andra åtgärder som ingår i begreppet bebygga. Det är dock så att ingen av de två definitionerna hindrar åtgärder på marken som inte är bygg- eller marklovpliktiga. Om avsikten är att tillåta detta erinrar Länsstyrelsen om att det krävs tillstånd också för sådana åtgärder enligt Kulturmiljölagen eftersom påverkan är jämförbar med om en byggnad placeras ovanpå lämningen. Om kommunen vill skydda området bör bestämmelser om bevarande eller skydd övervägas då dessa träffar fler åtgärder.

Länsstyrelsen vill även upplysa om möjligheten att söka tillstånd enligt Kulturmiljölagen för att ta bort fornlämningen. Ett sådant tillstånd kommer villkoras med att fornlämningen undersöks och dokumenteras. Kostnaderna för en arkeologisk undersökning faller på verksamhetsutövaren. Om fornlämningen undersöks och tas bort kommer samråd med Länsstyrelsen för åtgärder i dess närhet inte längre vara nödvändiga.

Länsstyrelsens synpunkter enligt annan lagstiftning

Här redovisas Länsstyrelsens synpunkter i frågor som har betydelse för planens genomförbarhet.

Planeringsavdelningens kommentarer

Ett arkitektoniskt program tas fram med hög ambition att skapa gestaltningsprinciper som ska ge vägledning i hur framtida etableringar ska formges. Planhandlingarna kompletteras med text som upplyser tydligare om detta.

Fångstgropen får en q-bestämmelse om att den ska bevaras samt ett förbud för uppförande av byggnader inom ett skyddsområde.

Länsstyrelsens yttrande

9 kap. miljöbalken (1998:808). Miljöfarlig verksamhet

Masshantering – hushållning, avfall och transporter

Till handlingarna hör PM - Övergripande höjdsättning och massbalansering. I denna PM uppskattas för närvarande ca 300 000 m³ överskottsmassor att genereras. Bedömningen är preliminär och det framgår att även mycket små förändringar i disposition och höjdsättning av planområdet får stort utfall på massbalansen.

Det finns osäkerheter i beräkningarna kopplade till kvaliteten på de massor som genereras. Hur stora mängder som är förorenade respektive hur stora mängder rena massor som har en sådan sammansättning att de går att återanvända för anläggningsändamål är inte klargjort. Länsstyrelsen ser en risk med att den uppskattade siffran är underskattad och att det kommer krävas stora mängder transporter för att lösa masshanteringen.

Om stora mängder massor måste bortforslas för deponi eller omhändertagande till följd av innehåll av föroreningar är miljöpåverkan från transporter avhängig dess slutdestination. Länsstyrelsens erfarenhet är att det idag inte finns någon anläggning inom länet som kan omhänderta uppgiven mängd torv (172 000 m³) eller övriga förorenade massor (130 000 m³ enligt utredningen, men sannolikt är siffran mycket högre eftersom det norra området inte tycks vara medräknat). Det finns inte heller några anläggningar som kan omhänderta några större mängder jordmassor med låg teknisk kvalitet.

Jord som ska återanvändas inom projektet kommer att behöva sållas och siktas vilket utgörs av miljöfarlig verksamhet som främst genererar buller och damm. Detsamma gäller vid krossning av sten. Länsstyrelsen bedömer att denna störande verksamhet bäst lokaliseras så långt från bostäder och känslig infrastruktur som möjligt och är därför inte lika lämplig inom hela planområdet. För genomförandets skull studeras lämpligen bästa plats för denna verksamhet redan i planskedet i fall det får inverkan på dispositionen.

Sammanfattningsvis ser Länsstyrelsen behov av att utreda frågan närmare inför granskning.

Planeringsavdelningens kommentarer

Inför granskningsrådet har en ny inplaceringsskiss tagits fram. Storleken på vissa ytor har minskat och en del större vägbyggen har planerats bort. Större delen av kommunens masshanteringsyta har utgått ur planområdet. Detta gör att mängden uppkomna massor har minskat rejält i det nya förslaget. Massbalansutredningen har uppdaterats utefter de nya ingångsvärdena. Utöver detta har de förorenade områdena avgränsats och därmed väntas de förorenade massorna kunna minskas betydande.

Vid ett plangenomförande kommer sållning och siktning att lokaliseras på en plats där det stör omgivningen i minsta möjliga mån.

Länsstyrelsens yttrande

Planbestämmelser och redaktionella synpunkter

Plankartan innehåller olika gränslinjer som kan avgränsa en bestämmelse till att gälla ett visst område på plankartan. För att tolka kartan och utläsa vilka bestämmelser som avgränsas av vilken linje, måste det gå att utläsa vilka bestämmelser som avgränsas av respektive linje. Avsaknaden av denna information gör att flera synpunkter riskerar att bli spekulativa och att nya samråds-synpunkter kan komma att lämnas i granskningsskedet när frågan om bestämmelser har förtydligats.

Ett område mellan väg 26 och de sydligare delarna av användningsområdet [Y1] har en grå färg men saknar markanvändningsbestämmelse. Detta behöver justeras till granskningsskedet.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunen bedömer att ett genomförande av detaljplanen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Skyldigheten att göra en strategisk miljöbedömning är undantaget planer för totalförsvarets intressen enligt 6 kap. 3 § MB. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av plan- och bostadssamordnare Magnus Ahlstrand med handläggare Emil Jessen som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Planeringsavdelningens kommentarer

De redaktionella synpunkterna åtgärdas i granskningsförslaget.

**Yttrande avseende remiss om samråd för Detaljplan för
Regementsområdet Harberget, Kristinehamns kommun i
Värmlands län**

Försvarsmakten bedömer att planförslaget i sin nuvarande utformning inte riskerar medföra påtaglig skada på riksintresse för totalförsvarets militära del men lämnar synpunkter enligt nedan.

Bakgrund

Kristinehamns kommun har berett Försvarsmakten möjlighet att inkomma med synpunkter på samrådsförslag Detaljplan för Regementsområdet Harberget. Detaljplanen syftar till att pröva återetableringen av Bergslagens artilleriregemente, ge planstöd åt de funktioner som militär verksamhet har behov av samt de anslutningar i vägnätet som etableringen kräver.

Yttrande Försvarmakten

Försvarmaktens bedömning och synpunkter

Försvarmakten gör bedömningen att planförslaget i sin nuvarande utformning inte innebära risk för skada på lågflygningsområdet *Värmland upp till Älvdalen* (TM0351) men lämnar nedan synpunkter på planförslaget.

Synpunkter

Användning av kvartersmark

Plankartan omfattas till största del av användningsbestämmelsen Y₁ - *Regemente*. Ett regemente är en militär administrativ enhet. För att möjliggöra en mindre stram användning av marken som inte kopplas till en administrativ enhet önskar Försvarmakten att användningsbestämmelsen Y₁ – *Militär verksamhet* används. Detta skulle möjliggöra större handlingsfrihet gällande utvecklingen av området med hänvisning till det osäkra omvärldsläget och Försvarmaktens tillväxt.

Transportinfrastruktur

Försvarmakten konstaterar att en grundlig utredning gjorts där kommunen tagit till sig Försvarmaktens verksamhet och lyft Försvarmaktens särpräglade behov vilket uppfattas som mycket positivt. Därför har Försvarmakten inget att erinra men önskar tydliggöra nedanstående aspekter.

Träning av värnpliktiga

Kör- och vilotider är inte samma för militära fordonskolonner och civil lastbilstrafik.

Värnpliktiga utbildas på en (1) fordonstyp och att framföra sitt fordon i samlat förband i motsats till civila som dagligen arbetar mycket mer autonomt med eget ansvar för att säkerställa sitt uppdrag.

Personal som utbildar förare till tungdragare framför att vissa platser kan vara utmanade för värnpliktiga under utbildning.

Försvarmakten ställer sig positiva till de önskemål som framförs under kapitel 4.1 "Sammanfattning av åtgärdsbehov" att:

- En cirkulationsplats som Försvarmakten kommer att övningsköra i bör inte ha sidoräcken och vara fri från stolpar och skyltar.
- Refuger bör vara förlåtande och övningskörbara. (Ställer krav på vilken kantsten som används. Man kan få sänka kraven på utsmyckning.)
- Innerringens diameter bör vara 23 meter och körfältens diameter mer än 9 meter överkörbar yta inkluderad.

Planeringsavdelningens kommentarer

Efter diskussioner internt med Fortifikationsverket ändras användningen av kvartersmarken till Y1 – Regementsområde.

Övriga synpunkter noteras.

Yttrande Försvarmakten

Ovanliga fordonsslag

Även om det i dagsläget inte finns några planer på att nyttja fordonståg utesluter Försvarmakten inte framtida planer på längre ekipage.

Värdlansstöd (VLS)

Baserat på kommande NATO anslutning och DCA avtal med USA är det troligt att större förbandsörelser regelbundet kommer att förekomma i Kristinehamnstrakten.

Rekommendationerna i rapporten utgår från att A9 är ett regemente med ringa värdlansstöd.

Försvarmakten önskar dock betona att kommunen bör vara observant på nya ingångsvärden och ha en plan för att rekommenderade åtgärder i rapporten kan behöva omprövas.

Studerade åtgärder

Försvarmakten är positiv till att behovet av flera in-/utfarter till området säkerställs.

I detta sammanhang bör lyftas att det pågår diskussioner mellan Kristinehamns kommun, Trafikverket och Försvarmakten för att hitta en alternativ lastplats för järnvägslastning.

Vidare ser Försvarmakten att den befintliga dialogen mellan Kristinehamns kommun, Trafikverket och Försvarmakten fortsätter gällande utformning av ny plats för lastkaj för att lösa A9, men framförallt Sveriges, behov av järnvägslastning för VLS.

Utan att gå in på detaljer så diskuteras driftplats Kristinehamn vid Norra Höja. Detta kan komma att innebära att tung trafik längs Rv 26 kommer att passera järnvägen söderut och eventuellt belasta rondellen vid Skaraborgsvägen.

Övriga synpunkter

På s.15 i planbeskrivningen under rubriken *Totalförsvaret* framgår att del av planområdet berörs av område med särskilt behov av hinderfrihet. Försvarmakten önskar att det tydliggörs att planområdet berörs av lågflygningsområde med påverkansområde Värmland upp till Älvdalen (TM0351) vilket är ett område av betydelse enligt 3 kap. 9 § MB. Inom det utpekade lågflygningsområdet ska alla höga objekt remitteras Försvarmakten för bedömning av påtaglig skada på område av betydelse för totalförsvarets militära del.

Som beskrivet under rubriken *Berörda riksintressen av totalförsvarets militära del* är hela landets yta samrådsområde för objekt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och högre än 45 meter inom sammanhållen

Planeringsavdelningens kommentarer

Kommunen förtydligar i planbeskrivningen.

Yttrande Försvarmakten

bebyggelse. Detta för att säkerställa att ingen skada sker på de riksintressen som omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och inte alls kan redovisas öppet på karta. Definitionen vad som är sammanhållen bebyggelse i detta sammanhang utgår från Lantmäteriets översiktskarta i skala 1:250 000. Försvarmakten önskar att ovanstående framgår av planbeskrivningen.

Planeringsavdelningens kommentarer

Informationen förs in i planhandlingarna.

Lantmäteriets yttrande

2023-11-20

LM2023/060395-0002

Kristinehamns kommun
kommunen@kristinehamn.se

YTTRANDE I ÄRENDE LM2023/060395

DATUM: 2023-11-17 **ERT ÄRENDE:** KS/2022/19
KOMMUN: KRISTINEHAMN **LÄN:** VÄRMLANDS LÄN
SKEDE: SAMRÅD

Detaljplan för Regementsområdet Harberget

Vid genomgång av planförslagets handlingar (daterade 2023-10-24) har följande noterats:

För plangenomförandet viktiga frågor där planen måste förbättras

OMRÅDE SOM SAKNAR ANVÄNDNING

På plankartan finns ett område som saknar beteckning för vilken användning som ska gälla för området. Lantmäteriet noterar att området har samma färgnyans som användningen gata, men det är ett krav i 4 kap. 5 § PBL att alla områden ska ha en användning angiven.

VILKA BESTÄMMELSER AVGRÄNSAS AV SEKUNDÄRA EGENSKAPSGRÄNSER?

I detaljplanen används sekundära egenskapsgränser, men det anges inte vilken eller vilka planbestämmelser som avgränsas av de sekundära egenskapsgränserna. Detta gör att planen inte är tillräckligt tydlig i sin reglering. Boverket anger följande i PBL Kunskapsbanken på [sidan om gränshierarki](#): "Varken egenskapsgräns eller den sekundära egenskapsgränsen är på förhand knuten till någon eller några egenskapsbestämmelser utan kan användas för den egenskapsbestämelse det

Planeringsavdelningens kommentarer

Kommunen redogör för användningen av GATA på plankartan.

Egenskapsgränserna är förändrade i granskningsförslaget och de olika ytorna har tydliggjorts.

Lantmäteriet yttrande

behövs för i den enskilda detaljplanen. Om den sekundära egenskapsgränsen används är det viktigt att det tydligt framgår vilken bestämmelse den avgränsar. Detta kan framgå av listan med planbestämmelser.”

Ett exempel där detta lösts på ett fungerande sätt är i en plankarta från Dorotea kommun – [Detaljplan för del av Bergvattnet 12:1](#) där kommunen skrivit texten ”(begränsas av sekundär egenskapsgräns)” efter bestämmelseformuleringen (texten) i den egenskapsbestämmelse som ska avgränsas av sekundära egenskapsgränser.

LITE FÖR OTYDLIG REDOVISNING AV INNEHÅLL I OCH KONSEKVENSER AV EXPLOATERINGSAVTAL UNDER RUBRIKEN EXPLOATERINGS- OCH GENOMFÖRANDEAVTAL

I planbeskrivningen anges att ett exploateringsavtal ska tecknas i senare skede.

När avsikten är att teckna exploateringsavtal ska kommunen enligt 4 kap. 33 § 3 st. 2 men. PBL redovisa avtalens huvudsakliga innehåll liksom konsekvenserna av att planen helt eller delvis genomförs med stöd av ett eller flera sådana avtal i planbeskrivningen. Detta ska enligt 5 kap. 13 § PBL göras redan i samrådsskedet.

Lantmäteriet konstaterar att lagstiftaren har avsett att exploatörens samtliga åtaganden ska redovisas på en översiktlig nivå, men där det ändå ska gå att bedöma vad åtagandena innebär. Lantmäteriet bedömer att handlingarna i dess nuvarande skick inte är tillräckligt tydliga och behöver därför kompletteras.

Redovisningen under rubriken Exploaterings- och genomförandeavtal behöver enligt Lantmäteriets mening förbättras och vara mer konkret kring:

- vilka områden som avses för överlåtelser eller upplåtelse
- vilka fysiska anläggningar exploatören ska utföra och vilken standard de ska ha
- vilka olika kostnader som exploatören åtar sig att betala
- åtaganden om att betala eller inte kräva ersättningar
- tidplan för utbyggnad av de anläggningar som avtalet omfattar

Glöm inte att även redovisa konsekvenserna (se ovan). Lantmäteriet har tagit fram ett material med information om regelverket vid ”Redovisning av genomförandeavtal i planbeskrivning” och tre exempel på hur redovisning av innehåll och konsekvenser kan se ut i en planbeskrivning. Använd gärna detta material som inspiration. Ni hittar det [via följande länk på lantmateriet.se](#)

Delar av planen som bör förbättras

ALLMÄN KVARTERSMARK I PLANEN SAMT KONSEKVENSER OCH EFFEKTER

Det förefaller som att användningen Regemente kan komma att anses vara kvartersmark för annat än enskilt bebyggande (allmän kvartersmark). När det förekommer allmän kvartersmark i en plan bör kommunen i planbeskrivningen redovisa att det aktuella området bedöms vara allmän kvartersmark. Under konsekvenser bör en redovisning göras av att kommunen har rätt, respektive på anmodan av fastighetens ägare är skyldig, att lösa in området enligt 6 kap. 13 § PBL respektive 14 kap. 14 § PBL. Dessutom bör det redovisas hur kommunens rätt / skyldighet påverkas vid bygglov till förmån för enskild enligt 9 kap. 32 § PBL.

Planeringsavdelningens kommentarer

Redovisningen av exploaterings- och genomförandeavtal har förbättrats och konkretiserats till granskningskedet.

Information om allmän kvartersmark förs in i planhandlingarna.

Lantmäteriet yttrande

ANGE GENOMFÖRANDETIDEN I ANTAL ÅR I STÄLLET

Genomförandetiden bör i anges i antal år i stället för i antal månader. Enligt 4 kap. 21 § PBL ska genomförandetiden bestämmas till mellan 5 och 15 år. Att ange genomförande tiden i antal månader gör detaljplanen mer otydlig och svårare att förstå.

I de nationella specifikationerna som gäller för digitala detaljplaner vilka ska laddas upp till Nationella geodataplattformen NGP anges visserligen att genomförandetiden ska anges i antal månader i NGP. Vid utformningen av specifikationerna var dock avsikten att:

- genomförandetiden i planbestämmelsen och i planbeskrivningen även i fortsättningen ska anges i antal år och
- omvandlingen från antal år till antal månader ska ske i det dataprogram som kommunen använder för att skapa detaljplanen och ladda upp informationen till NGP.

GRUNDKARTA

I grundkartan saknas fastighetsbeteckningar. Det är viktigt att fastighetsbeteckningarna redovisas för att göra det lätt för den som är berörd av planen att hitta respektive fastighet på plankartan och förstå konsekvenserna för berörda fastigheter.

SAMFÄLLIGHET INOM PLANOMRÅDET

Mycket tyder på att det finns en oregistrerad marksamfällighet inom planområdet. Vid laga skiftet, år 1868, för hemmanet Norra Höja bildas samfällighet för väg inom planområdet. Vid plangranskningen har undertecknad förrättningslantmätare inte hittat något som tyder på att samfälligheten är bortreglerad. Vid planläggning är det viktigt att de fastighetsrättsliga förhållandena redovisas korrekt inom planområdet. Samfälligheten behöver därför redovisas inom samtliga sträckor som berörs av planläggningen.

Ytterligare oregistrerade samfälligheter kan finnas inom planområdet. Kommunen kan beställa utredning kring samfälligheter. Det finns en särskild blankett för beställning av utredning på Lantmäteriets hemsida.
<https://www.lantmateriet.se/sv/fastighet-och-mark/oklarheter-kring-granser/fastighetsutredning/>

Planeringsavdelningens kommentarer

Kommunen ändrar till år istället för månader.

Fastighetsbeteckningar redovisas i plankartan i granskningsversionen.

Samfälligheten utreds till granskningen av detaljplanen.

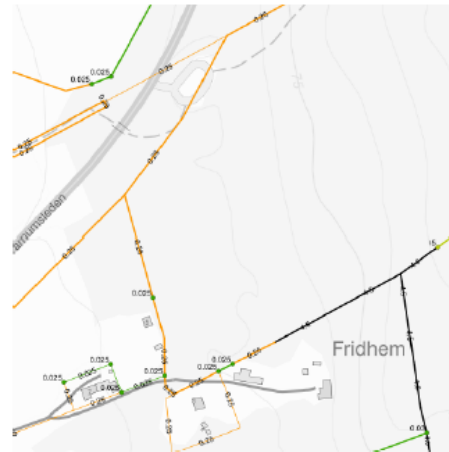
Lantmäteriet yttrande

KONTROLLERA FASTIGHETSGRÄNSER AV VIKT FÖR PLANLÄGGNINGEN MED 0,025 METERS LÄGESOSÄKERHET

I planförslaget finns det planområdesgränser i samma läge som fastighetsgränser som är inlagda i den digitala registerkartan med mycket god lägesosäkerhet (0,025 meter). Denna lägesosäkerhet kan dock vara missvisande och det är möjligt att dessa fastighetsgränser inte har kontrollmätts när lägesosäkerheten sattes.

Vid övergången mellan referenssystemen RT 90 och nuvarande SWEREF 99 transformerades nämligen tusentals gränspunkter över hela landet utan kontroll i fält. Dessa fick lägesosäkerheten 0,025 eller 0,03 meter. Det har i efterhand visat sig att många av dessa punkter till exempel i områden med lokala stommät kan ha god "intern" lägesosäkerhet, men inte ligga rätt i förhållande till SWEREF 99.

Lantmäteriet uppmanar därför kommunen att vara extra uppmärksam vid planläggning av områden där det förekommer gränser med just lägesosäkerheten 0,025 eller 0,03 meter, och vid behov kontrollmäta sådana gränser.

GENOMFÖRANDEFRÅGOR

Under Tekniska frågor framgår det att befintliga ledningar kan komma att behöva flyttas. Det saknas redovisning om vem som initierar och bekostar eventuella ledningsrättsförrättningar som flytt av ledningar kan leda till.

FASTIGHETSKONSEKVENSBESKRIVNINGEN

I fastighetskonsekvensbeskrivningen på sidan 108-110 står det att del av fastighet/fastighet överförs till Fortifikationsverket. Tydliggör gärna att del av fastighet/fastighet överförs till fastigheten Lågmarken 2:27.

Servitut 1781-2022/42.1 för väg ger fastigheten Lågmarken 2:27 rätt att använda väg österut fram till gemensamhetsanläggningen Vassgårdag ga:7. Enligt planbeskrivningen är vägen en utfartsväg för Lågmarken 2:27. Det bör framgå i

fastighetskonsekvensbeskrivningen att Lågmarken 2:27 kan komma att inträda i Vassgårdag ga:7 i en framtida omprövningsförrättning gällande gemensamhetsanläggningen.

För Lantmäteriet

Planeringsavdelningens kommentarer

Kommunen är extra uppmärksam.

Planhandlingen redovisar att om etableringen innebär att ledningar kommer att behöva flyttas vid ett plangenomförande kommer flytt eller andra kostnader (t.ex. kulvertering av ledningar) för ledningar med ledningsrätt att belasta fastighetsägaren/byggherren om inte annat avtalas. Kostnad för flytt av ledningar utan ledningsrätt kommer att belasta respektive ledningsägare.

Det tydliggörs i planhandlingen att fastigheten/del av fastigheten överförs till Lågmarken 2:27.

Trafikverket yttrande

YTTRANDE

Trafikverkets ärendenummer
TRV 2023/121358

Kommunens ärendenummer
Ks/2022:19

Länsstyrelsens ärendenummer
402-9697-2023

Dokumentdatum
2023-12-21

Mottagare
Kristinehamns kommun
kommunen@kristinehamn.se

Kopia
linda.saarikoski@trafikverket.se

Länsstyrelsen Värmland
Samhällsbyggnad
plan.varmland@lansstyrelsen.se

Trafikverkets yttrande i samråd om detaljplan för Regementsområdet Harberget, Kristinehamn kommun

Ärendet

Trafikverket har tagit del av rubricerat underlag som syftar till att pröva en lokalisering av en återetablering av artilleriregemente A9 på Harberget, del av Gustafsberg 1:12 m fl. Samråd om trafikpåverkan mellan kommunen, Fortifikationsverket och Trafikverket har pågått underhand som planarbetet fortlöpt.

Planområdet ligger strax söder om E 18 och öster om väg 26 i östra delen av centrala Kristinehamn tätort. Trafikverket är väghållare för båda vägarna som också utgör riksintresse för kommunikationer enligt miljöbalken 3 kap 8 § och har pekats ut i Funktionellt prioriterat vägnät.

Längs aktuellt avsnitt på E 18 uppgår ÅDT (årsmedeldygnstrafik) till drygt 11 000 fordon varav ca 17 % utgör tung trafik. Motsvarande uppgifter för väg 26 uppgår till cirka 7600 fordon varav ca 15 % utgör tung trafik, observera mätår 2019. Hastighetsbegränsningen på E 18 är 100 km/h och 70 km/h på väg 26, men 50 km/h förbi korsningspunkten med Bodalsvägen.

Planförslaget berör indirekt också Värmlandsbanan som ligger söder om planerat regementsområde och där Trafikverket är infrastrukturhållare. Värmlandsbanan utgör riksintresse för kommunikationer enligt miljöbalken 3 kap 8 §. Banan är strategiskt viktig och är högt trafikerad av både person- och godståg.

Cirkulationsplats

Trafikverket ser vikten av att föreslagen cirkulation vid väg 26/Bodalsvägen utformas så att man med marginal kan trafikera med de specialfordon som finns i regementets verksamhet. Rimlig kapacitet behöver också upprätthållas för genomgående trafik samtidigt som trafiksäkerheten behöver säkras genom att hålla ner hastigheten för biltrafik då passage för oskyddade trafikanter föreslås. Utformningen behöver tillgodose både kapacitet och trafiksäkerhet.

Erfarenheter inom Försvarsmakten av att öva med försvarets specialfordon som tex tungdragare redovisar att man önskar större cirkulation (mer än 23 meters innerdiameter) med breda körfält (minst 9 meter) och sidoområde utan föremål som räcken, stolpar eller skyltar samt överkörningsbara refuger och mittbrätte. Trafikverket ser några frågetecken som behöver förtydligas här och hänvisar till råd och krav i enlighet med VGU.

Planeringsavdelningens kommentarer

Sedan samrådsskedet har trafikanalysen utvecklats och fördjupats och förslaget har samråtts parallellt tillsammans med Trafikverket. Cirkulationsplatsen har nu en utformning som möter kraven i VGU.

Trafikverket yttrande

YTTRANDE

Trafikverkets ärendenummer
TRV 2023/121356

Kommunens ärendenummer
Ks/2022:19

Länsstyrelsens ärendenummer
402-9697-2023

Dokumentdatum
2023-12-21

Refuger som hänvisar trafikanter in i cirkulationen föreslås utformas som förlåtande och överkörningsbara. Ska gång- och cykelpassage anläggas behöver dessa trekantiga refuger vara fysiska och inte överkörningsbara samt minst 2 meter breda på smalaste stället. Körspårsanalyser visar att svepyta för uthängande last (ljusblå linjer) sker över dessa refuger. Refuger bör också om de riskerar att ofta bli överkörda anläggas av ett tåligare material (dyrare) för att inte skapa frekvent underhållsbehov.

Vidare föreslås att skyltning och räcken undviks inom cirkulationens "svepytor". Vaghänvisning behöver dock följa regelverk för placering som innebär att skylt för väjningsplikt och cirkulation måste placeras intill körbanorna. Här kan konflikt uppstå vid smal refug mellan fri höger och körfält ut från Bodalsvägen. Detta tillsammans med ovanstående punkt pekar på att man bör överväga storleken på cirkulationen, se uppgifter från Försvarmakten.

Passage för gång, cykel och moped föreslås över väg 26, dvs ej enbart cykelpassage. Trafikutredningen anger att trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter med denna är god. Utredningen behöver dock visa att persontrafik kan hastighetssäkras i enlighet med VGU 10.3.2.1. både krav och råd. Trafikverket delar uppfattningen att en cirkulation sänker hastigheten genom densamma men i det här fallet behöver man visa genom radier att detta uppnås, se VGU råd 10.3.2.1. Väljer man att inte följa de krav och råd som anges här behöver detta motiveras.

Om stora flöden av gc-passager över väg 26 uppstår kan det påverka kapacitet med risk för köbildning etc. Det bör förtydligas huruvida dessa passager har beaktats och i vilken mån de kan påverka trafiken både ur kapacitetshänseende men framförallt ur trafik-säkerhetshänseende. 5.1.4.5 anger att en signalreglerad passage eller planskildhet bör studeras av trafiksäkerhetsskäl om det uppstår stora flöden av oskyddade trafikanter. En beredskap att vidta åtgärder bör tas fram.

Trafikverket vill uppmärksamma att det redan nu bör planeras för hur cirkulationen skall avvattnas då sådana anläggningar ligger utöver körbanor etc men tillhör väganläggningen och därmed innebär markanspråk och vägområde.

Påverkande åtgärdsförslag

Tabell 6 i Trafikutredningen visar tänkbara åtgärder och prioritering av dessa i ett tidigt planeringskede. Flera aspekter här är inte granskade eller förankrade och man har inte utrett alla förslag vidare då de uppges falla utanför trafikutredningens uppdrag. Trafikverket stöder förslaget i kap 6.3 och uppmanar kommunen att gå vidare med de åtgärder som kan påverka trafikstring och möjlighet att göra hållbara färdmedelsval. Här nämns mobilitetsplan, parkeringsutredning, prioriterad drift o underhåll av gc-banor, anpassade hållplatslägen och förstärkt kollektivtrafik.

Solcellsanläggning

Planförslaget möjliggör för att anlägga en större solcellsanläggning inom område med planbestämmelse e3. Det är dock svårt att avgöra utifrån de olika nivåerna av gränslinjer i plankarta hur nära väg 26 anläggningen kan tillåtas.

Trafikverket vill därför upplysa om att man inte bör placera anläggningen närmare än 30 meter från väg 26 och att man behöver tillse att risk för bländning för trafikanter på väg 26 inte uppstår till följd av placeringen av parken.

Planeringsavdelningens kommentarer

Kommunen kommer att se över vilka frågor kopplade till trafikstring och hållbara färdmedelsval som det kommer att arbetas vidare med.

I granskningsförslaget har möjligheten till att uppföra solcellsanläggning begränsats till närmast 500 meter från Rv 26. Även övrig byggnation kommer att begränsas till, som närmast, 300 meter från vägen vilket minimerar incitament för att ta ner någon skog längs med vägen. Bedömningen är att bebyggelsen på Harberget inte kommer att märkas i någon betydande utsträckning för trafikanter på Rv 26 eller E18.

Trafikverket yttrande

YTTRANDE

Trafikverkets ärendenummer
TRV 2023/121356

Kommunens ärendenummer
Ks/2022-19

Länsstyrelsens ärendenummer
402-9097-2023

Dokumentdatum
2023-12-21

Byggskedet

Under byggnationen av regementet som beräknas ske under flera år är det av vikt att hantera frågan om en god trafiksäkerhet avseende byggtrafik som ska till och från etableringen.

Buller

För bostadsbyggnader gäller förordning SFS 2015:216 om trafikbuller och i samband med detaljplanläggning och bygglovgivning är kommunen skyldig att ta hänsyn till trafikbuller. Trafiktillskottet beräknas till ca 2000 fordon vilket utgör ett betydande tillskott (nästan 25 % jämfört med framtida trafikmängd). En trafikbullerutredning har därför tagits fram som redovisar bullerpåverkan från vägtrafik på väg 26 på regementsområdet. Trafikverket konstaterar att bullerpåverkan måste redovisas också för intilliggande bostadsområden väster om väg 26.

En sådan utredning ska alltid ta hänsyn till både ekvivalenta och maximala ljudnivåer vid befintlig trafikmängd samt för prognostiserade trafikflöden år 2040, både vid fasad och uteplats. Om utredningen visar att riktvärderna överskrids ska den redovisa möjliga åtgärder för att uppnå kraven för trafikbuller.

Dagvatten och skyfall

Utredningsunderlaget anger att vatten kommer att fördröjas inom planområdet. Trafikverket konstaterar att mycket stora ytor kommer att hårdgöras som skapar avrinning med flöden som har recipient både norr om E 18 och söder om Värmlandsbanan varför de diken och trummor som finns i de statliga anläggningarna berörs. Avvattningsanläggningar som tex trummor och diken etc är inte dimensionerad för ytterligare tillkommande vatten och utredningsunderlaget anger därför att man för områdets avvattning har som utgångspunkt att uppnå befintliga förhållanden och volymer relateras till befintlig belastning i nuläget när området mestadels utgörs av naturmark. Trafikverket bedömer att detta är en bra utgångspunkt.

Planbestämmelse n, i plankartan reglerar teknisk anläggning för dagvatten, dock utan mer precis lokalisering vilket är önskvärt. Planbeskrivningen föreslår att dagvattendammar anläggs i norra delen av planområdet nära E 18, (15 meter). Här behövs mer preciserat underlag för att kunna bedöma risker och eventuell påverkan på E 18 och förutsättningar som behöver uppfyllas om dammen föreslås i ett läge så nära vägområdet. Ett större avstånd rekommenderas.

Trafikalstring

Vid beräkning av belastningsgrader i Kvarnmotet ligger belastningsgrad högt vid avfart från E 18 västerifrån (plats 5). Trafikverket ser att en fördjudad bedömning behöver göras om denna punkt kan klara en ökad trafik på E 18 med tillräcklig kapacitet.

Kostnader

Trafikverket ser behov av fortsatt dialog kring kostnadsberäkningar utifrån svårigheter att bedöma framtida kostnadsökningar och andra förändringar. Ett medfinansieringsavtal behöver tecknas som klargör finansieringsansvar, planering och projektering samt utförande.

Åtgärdsförslagen är inte i nuläget detaljprojekterade och kostnader är endast uppskattade i tidigt skede och är preliminära. Inför ett tecknande av avtal görs en ny kostnadsbedömning och

Planeringsavdelningens kommentarer

En plan för hur trafik ska hanteras under byggskedet är framtagen och presenterad för Trafikverket parallellt med planarbetet.

En kompletterande bullerutredning som redovisar bullerförhållanden för bostadsområdet väster om Rv26 har tagits fram till granskningskedet. Utredningen visar att acceptabla bullernivåer uppnås vid bostadsbebyggelsen vid Söderled.

Inför granskningsförslaget av detaljplanen har inplaceringsstudien som ligger till grund för planeringen av regementet arbetats om. Vissa hårdgjorda ytor har blivit mindre och ger därför upphov till mindre dagvatten. I detta skede så är de fördröjningsytor utpekade som föreslås för att uppnå ambitionen att inga ökade flöden ska avledas genom avvattningsanläggningarna, utan fördröjning ska ske inom planområdet. Den i samrådsförslaget föreslagna dammen har lokaliserats om till ett läge längre ifrån E18.

Inför granskningskedet har belastningsgrader i Kvarnmotet studerats vidare och resultaten arbetats in i den uppdaterade trafikanalysen.

Den uppdaterade trafikanalysen innehåller uppdaterade och kommunicerade kostnadsbedömningar.

Trafikverket yttrande

YTTRANDE

4

Trafikverkets ärendenummer
TRV 2023/121356

Kommunens ärendenummer
Ks/2022:19

Länsstyrelsens ärendenummer
402-0697-2023

Dokumentdatum
2023-12-21

prisnivåuppräknning fram till aktuellt datum för avtal, vilket innebär att kostnaden kommer att förändras. En totalkostnad tas då fram inför ett tecknande av avtal.

Gång- och cykelportar

Längs väg 26 mellan Bodalsvägen och Värmlandsbanan finns tre portar för gcm-trafik. Trafikverket ser positivt på att nyttja dessa i så stor utsträckning som möjligt. Behov av upprustning har framförts och därför bör ansvarsfördelning klargöras också kring detta behov, förslagsvis i medfinansieringsavtal.

Järnväg

Frågor som rör eventuella behov av anslutning med växel till Värmlandsbanan pågår och Trafikverket hänvisar till fortsatt samråd här.

Planeringsprocess

Trafikverket vill återkomma i frågan om fortsatt planeringsprocess för genomförande av åtgärder längs väg 26. Denna fråga hanteras enligt väglagen utom ramen för detaljplanens prövning. Trafikverket ser mycket positivt på att underlag nu tagits fram som kan användas i Trafikverkets bedömning om fortsatt hantering av föreslagna åtgärder.

Övrigt

För ytterligare information och planeringsunderlag se Trafikverkets hemsida

- www.trafikverket.se/samhallsplanering Rapport; Transportsystemet i samhallsplaneringen
- <https://trafikverket.ineko.se/se/information-och-rad-vid-kommunal-detaljplanering-nar-statlig-anlaggning-kan-paverkas>
- <https://www.trafikverket.se/tjanster/system-och-verktyg/Prognos--och-analysverktyg/Trafikalstringsverktyg/>

Trafikverket, Region Väst

Planeringsavdelningens kommentarer

Gcm-portarna beskrivs i den uppdaterade trafikanalysen och den norra gcm-portens upprustning kommer att hanteras i kommande medfinansieringsavtal.

2023-12-21

Diarienummer: KTN/230251

Handläggare: Göran Kjellberg, Kollektivtrafiken

Remissyttrande angående samråd Kristinehamn kommuns detaljplan för nya Regementsområdet Harberget.

Övergripande

Region Värmland Kollektivtrafik har tagit del av handlingarna i rubricerat ärende. Vi har inget att erinra mot föreslagen detaljplan.

Under processen har vi haft en inledande diskussion kring behovet av kollektivtrafikförsörjning. Vi känner dock från kollektivtrafikens sida att vi behöver träffa er för att mer konkret diskutera hur vi gemensamt planerar för att möta behovet av olika kollektivtrafiklösningar som uppstår i samband med etableringen.

Utifrån vår bedömning kommer nya Regimentet sannolikt över lång tid att bli den enskilt viktigaste målpunkten för kollektivtrafiken i Kristinehamn jämte Resecentrum och kommer att ha en betydande påverkan på försörjningen och utvecklingen av kollektivtrafiken.

Kristinehamns kommun har alltid varit aktiva i kollektivtrafikrollen. En handlingsplan har tagits fram för kollektivtrafiken inom kommunen, stadstrafiken har nyligen genomgått ett förändringsarbete, ni jobbar med förändringar av detaljplanen för en ombyggnad av Resecentrum mm.

Vi återkopplar till er i ärendet på detta sätt med en önskan om fortsatt dialog och samverkan, helst innan granskningsfasen, kring hur vi på bästa sätt kan tillgodose våra resenärers behov genom attraktiva resealternativ med kollektivtrafiken.

Återkom gärna efter helgerna i början av januari med förslag på datum då vi kan träffas.

Dialogen mellan kommunen, Fortifikationsverket och Region Värmland fortsätter löpande genom planprocess och ett kommande genomförande.

Tekniska nämnden

Samrådsyttrande gällande detaljplan för Regementsområdet Harberget

Tekniska förvaltningen vill först och främst uttrycka sitt erkännande för planavdelningens dedikerade och snabba arbete med detaljplanen för regementsområdet på Harberget. De överväganden som har gjorts med avseende på detaljplanens dignitet och den långsiktiga tidslinjen för återetablering av regementet är välavvägda i detta skede av processen. Trots detta finns det viktiga delar, utredningar och avtal som saknas och som är av avgörande betydelse för att detaljplanen ska kunna antas och genomföras på ett framgångsrikt sätt.

Vatten, avlopp och dagvatten

Tekniska förvaltningen anser att det måste utredas om planområdet faktiskt bör ingå i verksamhetsområde för dagvatten. Det är inte självklart att planområdet bedöms ingå i ett större sammanhang enligt lagen om allmänna vattentjänster. Planen anger också att dagvatten inom planområdet ska fördröjas innan det släpps ut till en mängd och hastighet om 1,5 liter per sekund och hektar innan det släpps till anvisad punkt. Tekniska förvaltningen efterfrågar en tydligare beskrivning och vidimering av beräknat flöde. Förvaltningen anser vidare att ett tätt samarbete och insyn krävs i utformningen av paragrafer gällande åtgärder för dagvattenhantering i genomförande- och/eller exploateringsavtal för att säkerställa att dessa är effektiva, ansvarsfulla och uppföljningsbara. Det ska vidare påpekas att de ledningar som finns i Bodalsvägen inte är tillräckliga för att täcka behovet för regementsområdet eftersom de har mycket begränsad kapacitet. Anslutningspunkter för vatten och avlopp måste identifieras och fastställas från annan plats än Bodalsvägen för att säkerställa tillräcklig kapacitet och funktionalitet. Vidare saknas en utförlig beskrivning av utbyggnaden av VA-nätet och dess potentiella konsekvenser för övriga delar i nätet. Etableringen kommer att kräva anpassningar i befintligt vattennät. Detta för att på ett hållbart sätt tillgodose den kapacitet som etableringen på Harberget kräver. Tekniska förvaltningen utreder möjliga alternativ för anpassningar genom förändrade tryckzoner inom andra delar av vattennätet alternativt tryckstegringsstation.

Det är av yttersta vikt att samtliga utredningar kopplat till kommunens infrastruktur för vatten-, avlopp och dagvatten genomförs och att val för planens genomförande görs i samråd med samtliga berörda parter inom tekniska förvaltningen.

Planeringsavdelningens kommentarer

Planområdet kommer inte att ingå i verksamhetsområdet för dagvatten. Resonemanget och kunskapsläget kring dagvattenhanteringen har inför granskningssamrådet fördjupats. Tydligare beskrivning och vidimering av beräknat flöde finns framtaget och åtgärder föreslås som fått utslag på plankartan. Arbetet med att identifiera anslutningspunkter för vatten och avlopp har fortgått och säkrats inför granskningen.

Planeringsavdelningen tar i samarbete med tekniska förvaltningen fram ett exploaterings- och genomförandeavtal med Fortifikationsverket som säkerställer effektiva, ansvarsfulla och uppföljningsbara dagvattenlösningar.

Tekniska nämnden

Masshantering

Tekniska förvaltningen vill betona vikten av att lösa masshanteringsfrågan innan den så kallade Cabby-plan tas i anspråk för ändamålet regementsområde. Masshanteringen är i dagsläget avgörande för ett antal pågående samt kommande projekt och driftsinsatser och beslut om lokalisering, finansiering och utförande måste föregå antagandebeslut av detaljplanen.

Trafik

Tekniska förvaltningen har svårt att förstå varför en parallell cykelväg eller cykelvägar längs med 26 föreslås som alternativ i trafikutredningen. Cykelvägnätet som det är utformat idag med en separerad gång- och cykelväg på Söderled torde täcka behovet som finns för gående och cyklande till och från regementsområdet. Att bygga ny infrastruktur i jungfrulig mark är kostsamt och ger dessutom förvaltningen ökade driftskostnader för en anläggning som bedöms som ej nödvändig.

Förvaltningen anser att en mer ingående analys av E18-problematiken krävs i synnerhet när de militära förbanden ska ut i västlig riktning. Av erfarenhet ser förvaltningen att det finns risk att vägen blockeras vid utfart i just den riktningen. Det är sannolikt att trafikflöden från väster till riksväg 26 kan vara begränsad, men detta bör inte negligera behovet av att överväga och planera för eventuella konsekvenser om så inte är fallet. En möjlig åtgärd för att minimera dessa potentiella risker är att dirigera åtminstone viss trafik som kommer från väster till regementet via den så kallade reservinfarten vid Vassgårdsvägen och på så sätt minimera långsam, eller stillastående, trafik mellan Solbacke-motet och Övre Kvarn-motet i samband med förbandstransporter.

Det är också angeläget att understryka att inte alla förare av tunga fordon med koppling till regementet är professionella chaufförer. Det kan därmed vara nödvändigt att integrera en viss extramarginal i trafikplaneringen, särskilt med tanke på de ibland extremt tunga och svårhanterliga fordon som kan förekomma. Även om körspårsanalyser utgör en användbar första inriktning, är det vår erfarenhet att de inte alltid fullt ut beaktar de särskilda krav och extra marginaler som behövs på grund av oerfarna förare och svårhanterliga fordon som förekommer inom Försvarsmakten.

Gällande Norra infarten ser förvaltningen mycket positivt till att utfart från Bodalsvägen österut ges en egen fil. Gällande södra infarten till regementsområdet anser förvaltningen att den bör förses med både högersvängs- och vänstersvängsfält längs med riksväg 26 för att förbättra trafikflödet. Vidare bör man beakta utfart söderut på riksväg 26 på sådant sätt så att man skapar en tillåtande vägren på västra sidan av riksväg 26 i syfte att underlätta utfart på sydlig riktning. Förvaltningen utläser av körspårsanalyserna att vägbredden är för snålt tilltagen. Detta kan hanteras genom en tillåtande vägren utan att för den skull behöva skapa ytterligare ett körfält på den sidan av korsningen.

Sammanfattningsvis önskar tekniska förvaltningen ytterligare information och tydlighet beträffande de nämnda punkterna för att säkerställa en välgrundad och hållbar detaljplan för Regementsområdet Harberget. Vi ser fram emot att fortsatt bistå med information och ingå ett nära samarbete med öppen dialog för att uppnå bästa resultat för alla inblandade parter.

Planeringsavdelningens kommentarer

Inför granskningsrådet har största delen av Cabbyplan utgått ur planområdet och kommunens verksamhet kan till största delen fortgå på platsen.

Den parallella cykelvägen har utgått ur granskningsförslaget.

Trafikanalysen är till granskningen uppdaterad och de synpunkter som framförs angående trafiksäkerhet är hanterade. De lösningar som nu föreslås vid den nya södra infarten och den ombyggda norra infarten tar höjd för alla de olika scenarion med militära fordon, ovana förare, stora trafikflöden vid sportlov etc som kan tänkas uppstå och de föreslagna lösningarna anses kunna uppfyller de krav som ställs på trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter, god genomfart för de typer av fordon som är aktuella och trafikflödet på rv 26.

Miljö- och byggnadsnämnden

Samrådsyttrande över förslag till detaljplan Regementsområdet Harberget

Förslag till beslut

Miljö- och byggnadsnämnden beslutar att lämna följande kommentarer och önskemål om förtydligande i planhandlingarna:

- Egenskapsbestämmelse n1 i plankartan gällande dagvatten bör kompletteras med krav på att rening av dagvatten ska ske så att recipientens MKN inte påverkas negativt.
- Miljö- och byggnadsnämnden ser en problematik med att egenskapsbestämmelsen b3 i plankartan är låst till att saneringar ska ske till specifikt MKM. Detta begränsar möjligheterna att använda sig av till exempel platsspecifika riktvärden vad gäller förorenade områden.
- Det har inte berörts i planhandlingarna hur omgivningen påverkas av buller från verksamheter inom detaljplaneområdet. Det är inte heller redovisat hur de nya vägdragningarna kommer att påverka bullersituationen i detaljplanens närområde eller inom detaljplaneområdet.
- Egenskapsbestämmelsen a1 bör förtydligas med vad som menas med hårdjord yta, till exempel med hur genomsläpplig mark ska vara för att inte räknas som hårdjord eller liknande.
- På plankartan för samrådet finns tre områden med samma bestämmelser förutom exploateringsgrad, är tanken att man inom de två mindre områden ska få en fri byggrätt? Användningen av egenskapsbestämmelser och sekundära användningsgränser bör ses över.
- I planbeskrivningen anger man bestämmelsen a2 om att *marklov får inte ges för att schakta eller fylla marken förrän sanering utförts till nivåer motsvarande*

Planeringsavdelningens kommentarer

Planbestämmelserna har arbetas om inför granskningen. n-bestämmelsen är ersatt med bestämmelser för skydd mot störningar där en given mängd ska avrunnet vatten ska fördröjas och renas så att MKN vatten i de mottagande recipienterna inte omöjliggörs.

Planbestämmelsen omformuleras för att inrymma möjligheten att använda sig av platsspecifika riktvärden.

En kompletterande bullerutredning har tagits fram för de bostäder väster om rv26. Angående bullersituationen för fastigheter som ligger söder om regementsområdet finns ett resonemang i planhandlingarna, avståndet är så pass långt till intilliggande bostäder att buller inom regementsområdet inte kommer påverka på ett oacceptabelt sätt.

Egenskapsbestämmelsen a1 har utgått i granskningsskedet.

Egenskapsområden och exploateringsgrader har ändrats i granskningsförslaget.

Miljö- och byggnadsnämnden

MKM enligt naturvårdsverkets riktvärden. Allt markarbete kopplat till sanering undantaget. Bestämmelsen saknas i plankartan.

- I bestämmelsen b2 anges att *byggnation kan ske om all otjänlig fyllning utskjiftas i sin helhet*, gäller det vid grundläggning med platta på mark eller krävs det även om grunden ska pålas ner till fast mark?
- Bestämmelsen m1- *ej övernattnig*, sträcker sig enbart vid en del av den västra plangränsen. Då vägen ligger ungefär på samma avstånd längst med hela västra planområdet borde bestämmelsen ligga längst med hela västra plangränsen?
- Fångstgropen i det västra området är skyddad mot att byggnation sker med prickmark, mark som inte får förses med byggnad. Borde den även skyddas med skyddsbestämmelser alternativ av utökad marklovsplikt eller skyddas den av bestämmelser enligt KML?

Planeringsavdelningens kommentarer

Bestämmelsen a2 har utgått i granskningsskedet.

Bestämmelsen b2 har utgått i granskningsskedet.

Möjligheten att uppföra byggnader närmast rv 26 har utgått i granskningsskedet. Närmaste byggrätten ligger nu ca 250 meter från rv 26.

Fångstgropen får en q-bestämmelse om att den ska bevaras samt ett förbud för uppförande av byggnader inom ett skyddsområde.

Sällskapet för naturskydd yttrande

Sällskapet för Naturskydd
i Kristinehamn

Kommunledningsförvaltningen
1. Planeringsavdelningen
681 84 Kristinehamn

Harberget samrådsyttrande

Sällskapet för Naturskydd i Kristinehamn som är Naturskyddsförningens lokala krets framför följande synpunkter i samrådet avseende detaljplan för etablering av nytt regemente på Harberget.

Naturvärdesinventering

Vid inventeringen avgränsades totalt 4 områden med klassning som naturvärdesobjekt. Vi anser att därutöver även Trolltjärn (N6574501 E451464) med intilliggande kärr skall klassas som naturvärdesobjekt. Skogens vatten är viktigt för den biologiska mångfalden. Naturliga vattensamlingar i skogslandskapet har också en flödesdämpande effekt vid skyfall. Tjärnen ligger utanför och kärret ligger vid gränsen (staketet) för kasernområdet så som det redovisas på plankartan. – *En smärre ändring av gränsen och skisserad gata bör vara möjlig för att skydda naturvärdena vid Trolltjärnen och samtidigt behålla en attraktiv naturmiljö för allmänheten.*

Bilaga 1. Trolltjärn, bilder och läge.

Kulturmiljöbedömning

I, "Arkeologisk inventering" avsnitt 10, Bilaga 1 "Tabell över forn- och kulturlämningar inom detaljplaneområdet och analysområdet" redovisas kulturhistorisk lämning "Färdväg (L2023:1741)". En lämning efter samma färdväg syns också tydligt i terrängen på en sträcka av ca. 300 m (N6574947 E452041), inom det framtida kasernområdet. Tidigare fanns där en skylt med rubriken "Medeltida väg". I Swecos rapport redovisas där också en "Plats med tradition (L2023:1738)", ett offerkast, som troligen har ett samband med "den Medeltida vägen". – *Lämningen efter den "medeltida vägen" bör dokumenteras och om möjligt på en kort sträcka bevaras i det framtida kasernområdet.*

Bilaga 2: Medeltida väg, kartor och beskrivning.

I Swecos rapport, i bilaga 1, redovisas också "Skåre/jaktvärn (L2023:1737)". Dessa är vanliga längs kusterna där de användes vid fågel eller säljakt, de finns även vid större insjöar men är mindre vanlig i skogsbygder. Lämningen ligger, utanför kasernområdet, där allmänheten kan vistas. – *Lämningen bör skyddas och gärna markeras med en informationstavla.*

Bilaga 3: Skåre/jaktvärn, bilder.

Planeringsavdelningens kommentarer

Inför granskningssamrådet av detaljplanen har den inplaceringsskissen som ligger till grund för utformningen av regementet ändrats något. En del ytor har minskats och vissa vägar har utgått. Den väg som tidigare planerades i närheten av Trolltjärn är nu inte längre aktuell, varför det är mest troligt att skogen kommer vara intakt och orörd på detta ställe. Det säkras till viss del i plankartan genom att det inte medges någon bygggrätt på denna plats.

Fortifikationsverket och Försvarsmakten kommer att få del av önskemålen framförda att bevara och dokumentera så mycket som möjligt av forn- och kulturlämningar inom planområde och närövningsområde och detta är den kommunicerade ambitionen. Utanför regementsområdet finns troligtvis goda möjligheter att bevara dessa fynd, inom regementsområdet kommer det dessvärre att uppstå svårigheter då stora markberedningar krävs för att skapa en byggbar plåtå.

Sällskapet för naturskydd yttrande

Solcellsanläggning

Enligt föreslagen planbestämmelse tillåts att en solcellsanläggning som upptar maximalt 7 000 m² får uppföras utanför kasernområdet. Anläggningen kommer sannolikt att uppföras på ytor som annars skulle vara trädbevuxna. Inom kasernområdet tillåts en byggnads yta på 90 000 m². Vid nybyggnad finns stora möjligheter att placera byggnader och anpassa taklutningar så att solcells installationer på byggnadernas tak optimeras. – *En miljömässigt bättre lösning är att placera solcellerna på byggnader inom kasernområdet. Planbestämmelsen om solceller på mark utanför kasernområdet tas bort.*

Närövningsfältet

Det är vår förhoppning att kommande naturvärdesbedömning inom närövningsfältet blir transparent och görs tillgänglig för allmänheten, ideella friluftslivs- och naturvårdsorganisationer och att möjlighet ges att lämna synpunkter och eventuella kompletteringar.

Sällskapet för Naturskydd i Kristinehamn.
Krets av Naturskyddsföreningen.
2023-12-18.
Enligt uppdrag

Bengt Brunsell

Bilagor.

Bilaga 1. Trolltjärn, bilder och läge.
Bilaga 2: Medeltida väg, kartor och beskrivning.
Bilaga 3: Skåre/jaktvärn, bilder.

Planeringsavdelningens kommentarer

Fortifikationsverket och Försvarmakten har uttryckt ett önskemål om att kunna uppföra en enskild solcellsanläggning. Det bedöms motiverat att ge fortsatt stöd för detta.

Fortifikationsverket kommer att återkomma med information om hanteringen av naturvärdesinventeringen och närövningsfältet.

Skanova yttrande

2023-11-27

Skanova (Telia Company) AB har tagit del av förslag till detaljplan, och låter framföra följande:

Yttrande

Skanova har markförlagda teleanläggningar inom detaljplaneområdet

Skanova önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning.

Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet när detaljplanarbete påbörjas och kallas till samrådsmöten för det aktuella området för att kunna samordna nya ledningar.

Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Om så önskas kan ledningarna skickas digitalt i dwg-format för att infogas på plankartan. Kontakta <https://www.ledningskollen.se>

Kabelanvisning beställs via <https://www.ledningskollen.se>

För ledningssamordning kontakta telia-natforvaltning@teliacompany.com

Planeringsavdelningens kommentarer

Det finns ett antal allmänna ledningar både med och utan ledningsrätt eller annat avtal som löper genom området. Om etableringen innebär att dessa kommer att behöva flyttas vid ett plangenomförande kommer flytt eller andra kostnader (t.ex. kulvertering av ledningar) för ledningar med ledningsrätt att belasta fastighetsägaren/byggherren om inte annat av talas. Kostnad för flytt av ledningar utan ledningsrätt kommer att belasta respektive ledningsägare.

Ellevio yttrande

Karlstad 2023-12-18 1 (1)

Kristinehamns kommun
Kommunledningsförvaltningen
Planeringsavdelningen
681 84 Kristinehamn

Skickas enbart som e-post till: kommunen@kristinehamn.se

Dnr: KS/2022/19

Samrådsyttrande avseende detaljplan för Regementsområdet Harberget

Ellevio har erhållit rubricerande förslag för yttrande och har följande synpunkter.

Ellevio har regionnät med en luftledning 42kV samt tillhörande ledningsgata som går längs hela planområdets östra gräns. Med hänsyn till ledningsrätt samt skyddsavstånd till kraftledningen förordar Ellevio att detaljplanens prickade mark längs hela gränsen breddas så att avståndet till närmaste ledning (yttre fas) inte understiger 20 meter.

Med avseende på den tilltänkta markanvändningen hänvisar vi till Elsäkerhetsverkets föreskrifter om starkströmsanläggningar ELSÄK-FS 2022:1 där minsta avstånd till förrådsbyggnad med explosiv vara bör vara minst 50 meter.

I övrigt har Ellevio inget att erinra

Med vänlig hälsning

Fredrik Blåvall
Samhällsbyggnad, Ellevio

Planeringsavdelningens kommentarer

Avståndet från luftledning 42 kV breddas.

Säkerhetsavståndet noteras.

Övriga yttranden

Yttrande över detaljplanen för regementsområdet Harberget.

Jag är flitig användare av vandrings- och mtb-leder på Harberget. Med tanke på planområdets stora utbredning tolkar jag det som att det inte längre kommer vara möjligt att utgå från Övre kvarn-området för att nå leder i Harbergsskogen (de leder som blir kvar). Jag efterfrågar att kommunen visar hur lederna ska ersättas med nya leder. Hur ska man ta sig från Övre kvarn/Östermalm till Sättrastugan i framtiden? Om det är så att Harbergsskogen inte alls kommer vara en tätortsnära skog i framtiden så kan kanske andra ersättningsåtgärder genomföras, till exempel att skapa nya leder i skogen på norra sidan av E18 eller sätta upp elljus på befintliga leder i andra skogsområden. Kostnaden för detta borde försvaret stå för.

Mvh Camilla

Planeringsavdelningens kommentarer

De leder som ligger utanför det område som kommer omfattas av ett perimeterskydd med vakt kommer troligtvis att komma gå att nyttja även efter etableringen av regementet. Dessutom kommer nya leder att anläggas inom det område som blir ett närövningsområde öster om regementsområdet. Dessa kommer kunna nyttjas av allmänhet förutom vid undantagsfall då de är avlysta för övningar.

Övriga yttranden

Hej!

Har ni tagit reda på hur mycket och av vilka som använder Harberget?

Vi bor i närområdet och använder dagligen skogen till promenader och löpning. Vi möter alltid andra kommuninvånare som tex. cyklrar, rider, motionerar, rastar hundar, barn som leker, skolklasser mfl.

Vi är många i närområdet som har flyttat hit just för närheten till naturens skull.

Lägg regementet på andra sidan grusvägen som går ner till Pustas. Så blir skogen kvar till alla oss andra som nyttjar den.

Hälsningar

Annette och Peter Dahlén

Planeringsavdelningens kommentarer

Harberget är ett omtyckt och välanvänt rekreationsområde som används av både närboende och tillresta. Området som valts för återetableringen av Bergslagens artilleriregemente har utifrån bedömning som gjorts ansetts lämplig och acceptabel trots ianspråktagande av naturmark med minskade rekreationsmöjligheter. Detta bland annat pga närheten till infarterna från rv 26 och E18 och möjligheten att skapa ett sammanhängande regementsområde på platsen. Utanför regementsområdet kommer allmänhet fortsatt att kunna röra sig och nya leder kommer att skapas för rekreation.

Övriga yttranden

Vi har bott på Vetestigen Kristinehamn i 50 år. Under dessa år har vi regelbundet utnyttjat skogsområdet Harberget för vandringar, tagit med barnen och grillat korv vid Trolltjärn, även plockat blåbär där. Flera andra rastar hundar, många rider där. Det finns ju ett antal stigar i detta område. Detta skogsområde som finns nära där vi bor med flera undergångar under väg nr 26 kommer ej att vara tillgängligt som tidigare med nu gällande förslag för området för nya regementet.

Kan man inte låta regementsområdet få en sträckning parallellt med E18 mot Karlskoga, där finns ingen bebyggelse, som kommer att påverkas.

Vi motsätter oss att regementet får den sträckning utmed väg 26 som nu är i förslaget.

Rolf o Gullvi Dahlén

Vetestigen 8

Kristinehamn

Planeringsavdelningens kommentarer

De leder som ligger utanför det område som kommer omfattas av ett perimeterskydd med vakt kommer troligtvis att komma gå att nyttja även efter etableringen av regementet. Dessutom kommer nya leder att anläggas inom det område som blir ett närövningsområde öster om regementsområdet. Dessa kommer kunna nyttjas av allmänhet förutom vid undantagsfall då de är avhysta för övningar. Området som valts för återetableringen av Bergslagens artilleriregemente har utifrån bedömning som gjorts ansetts lämplig och acceptabel trots ianspråktagande av naturmark med minskade rekreativsmöjligheter. Detta bland annat pga närheten till infarterna från rv 26 och E18 och möjligheten att skapa ett sammanhängande regementsområde på platsen. Utanför regementsområdet kommer allmänhet fortsatt att kunna röra sig och nya leder kommer att skapas för rekreation.

Övriga yttranden

Hej!

Har följande synpunkter på planförslaget till Harberget:

1. Förtydligande kring vad som görs för att motverka risken för ansamling av vatten nedanför Harberget när stora delar av marken kommer att hårdgöras och det blir sämre möjligheter för vattnet att rinna undan.
2. Finns det någon planering för störningar som kan komma att bli med exempelvis lastbilar och byggnation och liknande för de verksamheter som idag finns i anslutning till det planerade området. Redan idag är just yrkestrafik ett stort problem då de inte har någonstans att parkera och utan ofta ockuperar planer och liknande som finns för att nyttja de restauranger som finns i närheten eller för att enbart parkera eller vända runt. Spontant borde den platsen som finns på Bodalsvägen för lastbilar att parkera bli mindre vilket antagligen kommer att leda till problem för andra mark och fastighetsägare på Bodalsvägen.

Med vänlig hälsning,

Mikael

Planeringsavdelningens kommentarer

Planeringen för hur dagvatten och skyfall ska hanteras har fördjupats sedan samrådet. Till granskningsområdet har den planerade dispositionen av området förändrats något och en del större ytor har minskats och planerade vägar har utgått. Detta innebär att mindre yta kommer att hårdgöras och ge upphov till ytavrinnande vatten. Plankartan har försetts med fyra områden inom planområdet där fördröjning av ytavrinnande vatten ska ske till den grad att vattenmängderna nedströms inte ökar.

I och med att den nya cirkulationsplatsen kommer att byggas kommer Bodalsvägen att ses över och få en upprustning på vissa delar. Vissa infarter kommer att få mindre justeringar och gaturummet kommer att tydliggöras. En gång- och cykelbana kommer att anläggas på delar av vägen. Detta kommer inte att vara möjligt för lastbilar att parkera längs Bodalsvägen på det sätt som de, utan lov, har gjort tidigare. Det finns ingen kommunal mark i anslutning till Bodalsvägen som går att upplåta för parkering. I samband med regementsetableringen kommer delar av vägen att kunna prövas för det ska klassas som säkerhetsklassat område och kommer i så fall att kunna beläggas med parkeringsförbud. Parkering på enskilda fastigheter har kommunen ingen befogenhet att reglera.

Övriga yttranden

Hej.

Min man och jag har en del synpunkter på vägen som ska byggas.

Vi undrar om den inte kan flyttas lite högre upp eller att det byggs en bullervall ner mot våra hus.

Sen har vi synpunkter på marken 2:15.

Det står att det planeras en solcellspark med bygghöjd på 25 meter.

Det motsätter vi oss.

Vi vill inte ha något så högt nedanför oss.

Mvh Karin o Fredrik Maxstad

Planeringsavdelningens kommentarer

Inom ramen för den trafikanalys som ligger till grund för den föreslagna södra infarten har ett helhetsgrepp tagits på lokaliseringsfrågan. Det finns ett stort värde att anlägga infarten i anslutning till den befintliga mindre infarten som finns på platsen idag. Detta har bland annat med siktförhållanden, avstånd mellan undergångar, kommande trafikmagasin att göra. Den planerade vägen ligger drygt 200 meter från er fastighet och i området emellan kommer skogen att bevaras. Inför granskningsområdet av detaljplanen är en kompletterade bullerutredning, utifrån beräknade trafiksiffror ifrån ett fullt utbyggt regemente med alla typer av militärfordon, framtagen för bostäder vid Söderled på den västra sidan om rv 26. Denna visar att trafikbuller som överstiger gränsen för vad bostadsbyggnader får ha vid fasad; 60 dBA, uppnås från väggkant och ca 40 meter från denna. På ett längre avstånd uppnås acceptabla bullernivåer på under 60 dBA. Trafiken på rv26 är många gånger högre än den som kommer uppstå på den väg som kommer byggas inne på området, varför bullret kommer bli lägre och ha ett ännu kortare spridningsavstånd. Er fastighet som ligger drygt 200 meter från den planerade vägen är därmed på god marginal från bullerkällan. Skulle det trots detta uppstå oacceptabelt buller när regementet är i bruk bör kontakt tas med Fortifikationsverket för en vidare diskussion om eventuella bullerdämpande åtgärder.

I detaljplanen medges uppförandet av en solcellsanläggning inom delar av planområdet. I granskningsområdet har nockhöjden för solcellsanläggning och byggnader i denna delen av planområdet sänkts till 15 meter.

Övriga yttranden

Kristinehamn 231221

Synpunkt och frågeställning

Vi äger en fastighet (Mellan-Höja 2:12) i det som enligt Skyfallsutredningen kallas Avrinningsområde 5. Under årens lopp har vi vid några tillfällen drabbats av översvämmade åkrar, svallis och sjunkande vägar på grund av de stora vattenflöden som kommer från Harberget och dess omgivning. Det gäller vatten som rinner i diken och bäckar men även underjordiska vattenvägar. Aktiviteter som t ex skogsavverkning påverkar således hur mycket vatten som kommer ner mot vår fastighet. Frågan är hur bygget av den nya vägen (vid södra infarten till regementet) och när vägen är på plats, påverkar vattenflödet i omgivningarna? Eventuellt bör befintliga diken restaureras för att undvika problem. En sak som diskuterats bland fastighetsägare i Avrinningsområde 5 är Dikningsföretag vilket vi har för dålig kunskap om. Vi hoppas på en konstruktiv dialog om dessa frågor.

Hälsningar Torbjörn Svensson Mossberg och Petra Mossberg, Höje Furulund

Planeringsavdelningens kommentarer

Diken, dränering och trummor kommer att rensas och ses över när dagvattenhanteringen ska genomföras. Kommunen kommer att teckna ett genomförandeavtal med Fortifikationsverket för att säkerställa att detta genomförs på ett korrekt sätt som inte förvärrar situationen nedströms. En del av projekteringen av den nya infart/utfart/väg kommer bestå i att planera för hur vattnet ska hanteras så att olägenheter inte uppstår för fastigheter nedanför regementsområdet.

När arbetet med att anlägga dagvattenhanteringen nedströms kommer berörda fastighetsägare att bjudas in av Fortifikationsverket till ett dialogmöte där ni kan komma med värdefull kunskap om området.

Övriga yttranden

2 Synpunkter till planen för Harberget.

Vatten flödes vägar

Med anledning av ingrepp i Harberget skogen nära åkermarkerna vid Mellanhöja, där vattenavrinning sker, vill jag framföra några förslag på åtgärder som bör genomföras innan infrastrukturprojektet på Harberget inleds. Det är viktigt att notera att dessa åtgärder är relevanta inte bara under skyfall, utan även vid normal nederbörd då marken ofta redan är mättad och färre träd fångar upp vattnet naturligt (förändrad infiltration)

Först och främst behöver diken/dränering ses över - de kan behöva breddas eller så kan det bli nödvändigt att anlägga nya diken. Budget till detta bör avsättas. Vidare är det viktigt att dimensionera om vägtrumorna så att de inte skapar flaskhalsar som påverkar vattenflödet uppströms. Vintersvall/svallis är en annan utmaning som kan kräva förebyggande åtgärder för att effektivisera vattenavledningen. Tänker främst på vatten avrinningsområde 4, 5 och 6 mot Lötälven där skog möter åker.

Säkerhet på nya och befintliga vägar

För den planerade vägsträckan till den nya körfilen föreslår jag en hastighetsbegränsning 30km/h samt vägfartshinder för att sänka hastigheten för fordon, särskilt före och efter kurvor där sikten är dålig. Användningen av farthinder har en mer inkluderande effekt på allmänheten jämfört med bommar och bidrar till ökad trafiksäkerhet med bibehållt tillgång till skog och natur. En liten kostnad som räddar liv. Fungerar inte farthinder kan vägbommar samt kamera övervakning sänka risken för trafikolyckor.

Tacksam för bekräftelse att detta brev mottagits.

Per Marcusson / Ikke|sakägare Mellan Höja 2:14

Planeringsavdelningens kommentarer

Diken, dränering och trummor kommer att rensas och ses över när dagvattenhanteringen ska genomföras. Kommunen kommer att teckna ett genomförandeavtal med Fortifikationsverket för att säkerställa att detta genomförs på ett korrekt sätt som inte förvärrar situationen nedströms.

När arbetet med att anlägga dagvattenhanteringen nedströms kommer berörda fastighetsägare att bjudas in av Fortifikationsverket till ett dialogmöte där ni kan komma med värdefull kunskap om området.

Frågor om hastighetsbegränsning kopplat till trafiksäkerhet hanteras av Trafikverket eftersom rv26 är statlig väg. Utfarter och körsträckor kommer att få den hastighetsbegränsning som krävs för att upprätthålla en god trafikmiljö.

Övriga yttranden

(3)

Kommunledningsförvaltningen Kr-hamn
Planeringsavdelningen

Angående detaljplanen för regementsomr.
harberget - Kristinehamns kommun 2/12

Vi, Bernd och Monica Dräschmeister, är
berörda i form av Fastighetsägare av Åsen
och är närmaste granne till regementsområdet.

Då vi nu, efter samrådsmötet 14/12, har möjlighet
att påverka detaljplanen, har vi följande
synpunkter som syftar till att minska motor-
buller till fastigheten Åsen:

1. att lägga körplanen öster om motorområdet
istället för söder om motorområdet (se
medskickad karta). Detta skulle avsevärd
minska trafikbulleret till närliggande fastigheter
2. skulle även vilja att infarten för militärfordonen
i första hand är via Bedalsvägen och inte den
södra infarten från Varnumsleden. Denna
södra infarten kunde då vara en reservinfart
till regementet.

Dessa förslag skulle även innebära att skogen
inte behöver tas ned i den omfattningen
som nu är planerad och området som

Planeringsavdelningens kommentarer

Den föreslagna körplanen har inför granskningsförslaget minskat men ligger delvis kvar i sitt ursprungliga läge. Detta pga att utformningen av regementsområde och körplan är framarbetat utifrån markens förutsättningar och regementsområdets sammantagna disposition.

Fastigheten Åsen är belägen som närmast ca 1100 meter från körplanen och därför på ett tillräckligt stort avstånd för att bullerstörningar inte ska uppstå.

Den södra infarten är tänkt att användas för militära transporter då denna infart/utfart är en trevägskorsning istället för en fyrvägskorsning vilket är gynnsamt. Placeringen av denna är framtagen utifrån noggranna analyser om var det sammantaget mest trafiksäkra och skonsamma läget för denna infart är beläget. Inför granskningsområdet av detaljplanen är en kompletterade bullerutredning, utifrån beräknade trafiksiffror ifrån ett fullt utbyggt regemente med alla typer av militärfordon, framtagen för bostäder vid Söderled på den västra sidan av rv 26. Denna visar att trafikbuller som överstiger gränsen för vad bostadsbyggnader får ha vid fasad; 60 dBA, uppnås från väggkant och ca 40 meter från denna. På ett längre avstånd uppnås acceptabla bullernivåer på under 60 dBA. Bostäderna på fastigheten Åsen ligger på ett avstånd av ca 240 meter från väggkant från rv 26 och därmed med god marginal från bullerkällan. Skulle det trots detta uppstå oacceptabelt buller när regementet är i bruk bör kontakt tas med Trafikverket för en vidare diskussion om eventuella bullerdämpande åtgärder.

Övriga yttranden

utnyttjas för rekreation minskas mindre.

men, först och främst är förslagen åtgärder för att minska trafikbuller till fastigheterna Asen.

mvh Bernd + Monica Dröschmeister

Planeringsavdelningens kommentarer

Se kommentarer föregående sida.

Bild: Ytor inom utredningsområdet som beräknas hårdgöras. Dagvattenutredning A9, Harberget Kristinehamn Fortifikationsverket, Sweco 2023-08-29.